

Реагування УВКБ ООН у сфері захисту

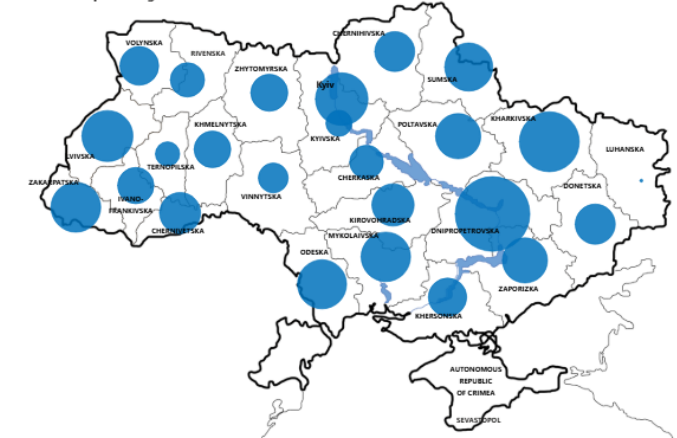
- Заходи із реагування УВКБ ООН та наших партнерів у сфері захисту надають індивідуальну підтримку тим, хто її найбільше потребує. Вони спрямовані на зміцнення інклюзивних національних систем і послуг, а також заохочує участь внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і осіб, які повертаються, у прийнятті рішень, які їх стосуються.
- Наша реагування у сфері захисту доповнює, зміцнює та посилює спроможність національних служб захисту надавати послуги населенню, яке зростає та потребує допомоги, відповідно до Меморандумів про взаєморозуміння, укладених з міністерствами та обласними органами влади.
- Під час реалізації заходів у сфері захисту ми працюємо безпосередньо з громадами, зокрема з мережею приблизно 550 організацій та ініціатив на рівні громад, близько 100 Рад ВПО та переважно місцевими партнерами з числа неурядових організацій. У 2025 році 13 із 14 партнерів, що фінансуються УВКБ ООН, є українськими неурядовими організаціями.

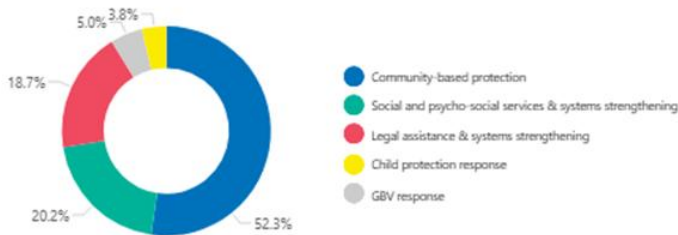
Від правової, соціальної та психосоціальної підтримки, захисту на рівні громад до зміцнення національної системи захисту. Дивіться тут, у чому полягає робота УВКБ ООН у сфері захисту в Україні: [Захист — це про людей.](#)

- У перші три квартали 2025 року, заходи **УВКБ ООН у сфері захисту охопили 431 558 осіб**. З них 75% становлять жінки, 34% — люди старшого віку понад 60 років, а 11% — неповнолітні. 39 000 осіб, які отримали підтримку, — це люди з інвалідністю.
- УВКБ ООН та партнери сприяли просуванню змін у законодавстві та політиці через **114 адвокаційних і судових заходів**, спрямованих на покращення доступу до прав і послуг для вимушено переміщених осіб та осіб без громадянства.
- Також було підтримано **1 349 організацій громадянського суспільства**, зокрема організації, засновані на громаді, та ради ВПО, а **159 урядових структур отримали технічну допомогу**.
- Доступ до послуг був покращений для **25 856 осіб, які проживають у місцях тимчасового проживання**. Серед них 36% — люди похилого віку, а 7 000 осіб — це люди з інвалідністю.

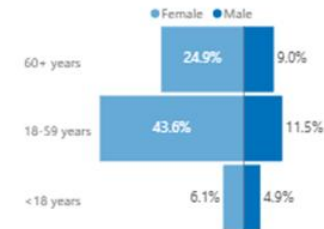
Protection response: regional reach

Protection response overview

Protection response: age and sex breakdown

*Цифри можуть бути скориговані після верифікації.

Підтримка національної системи захисту

Метою УВКБ ООН є підтримка та зміцнення національної системи захисту внутрішньо переміщених осіб та інших постраждалих від війни осіб, шукачів притулку, біженців, а також осіб без громадянства. Для досягнення цієї мети, ми тісно співпрацюємо з урядовими партнерами на центральному та місцевому рівнях і зміцнюємо роль громад, які з початку війни активізувалися і стали першими хто реагує на потреби постраждалих. Наша робота на підтримку національної системи захисту сприяє локалізації та більшій стабільності нашої реакції захисту.

У 2025 році основними державними партнерами програми захисту УВКБ ООН є Офіс Президента України, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності, його регіональні департаменти соціального захисту та центри надання соціальних послуг, Пенсійний фонд, Міністерство розвитку громад та територій, Міністерство юстиції та його центри безоплатної правової допомоги і органи реєстрації актів цивільного стану, Міністерство закордонних справ та його консульські служби, Державна міграційна служба та Державна прикордонна служба Міністерства внутрішніх справ, а також Національний координаційний центр з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, створений під патронатом Першої леді. Крім того, УВКБ ООН підтримує тісну співпрацю з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради з питань внутрішнього переміщення.

КЛЮЧОВІ ДОСЯГЕННЯ – 2025/III квартал

Вивчення рішень для запобігання ризикам безгромадянства для українців на тимчасово окупованих територіях.

17 вересня УВКБ ООН разом із Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим скликали заінтересовані сторони для обговорення запобігання безгромадянству шляхом забезпечення доступу до документів для мешканців Криму та інших тимчасово окупованих територій України, спираючись на рекомендації, визначені під час Форуму з питань безгромадянства у жовтні 2024 року. Зокрема, учасники зосередилися на подоланні бар'єрів у доступі до реєстрації народження, паспортів та посвідчень на повернення – усіх питань, пов'язаних із запобіганням ризику безгромадянства. У круглому столі взяли участь представники Міністерства юстиції, Міністерства закордонних справ, Офісу Уповноваженого з прав людини, Міністерства внутрішніх справ, а також представники громадянського суспільства та лідери громад. Голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров долучився як ключовий спікер, наголосивши на важливості вирішення проблем, пов'язаних із документуванням мешканців Криму. **«Кожна дитина, народження якої не зареєстроване, є втраченим фрагментом майбутнього України. Кожен громадянин без доступу до українських документів – це втрачений громадянин, змарнована можливість і нереалізовані права».** Обговорені рішення зосереджувалися на спрощенні процедур отримання необхідних документів, покращенні інформування щодо доступу до документування для громадян на окупованих територіях, необхідності збереження зв'язків з Україною та підтриманні соціальної згуртованості.

Сприяння впровадженню послуги підтриманого проживання для людей старшого віку в умовах переміщення.

Постанова Кабінету Міністрів №888 запровадила пілотну ініціативу з фінансування послуги підтриманого проживання та стаціонарного догляду для внутрішньо переміщених осіб, **уперше спробувавши принцип «гроші йдуть за людиною» у соціальній сфері.** УВКБ ООН тісно співпрацює з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності з метою просування та впровадження цієї пілотної ініціативи разом з іншими партнерами. Через рік після запуску пілоту, у серпні 2024 року, УВКБ ООН та Міністерство провели захід із підбиття підсумків, під час якого було визначено належні практики та вузькі місця. Наразі УВКБ ООН співпрацює з Міністерством щодо усунення виявлених проблемних аспектів. Для масштабування цієї послуги необхідні комплексні заходи з відновлення для підготовки приміщень до надання послуг для тисяч людей старшого віку в умовах переміщення, які потребують підтримки.

Соціальні фасилітатори: волонтери громад, які беруть на себе відповідальність.

Війна та переміщення порушили сімейні та соціальні мережі підтримки й спричинили труднощі, відчай і самотність для багатьох людей. Саме тут соціальні фасилітатори – підготовлені волонтери з тих самих громад – виступають як «добрі сусіди», надаючи базову соціальну підтримку, зокрема людям старшого віку та особам з інвалідністю, які перебувають у переміщенні або іншим чином постраждали від війни. Те, що розпочалося як пілотна ініціатива, запущена наприкінці 2024 року з партнером УВКБ ООН «Десяте квітня» за участю 10 соціальних фасилітаторів у Миколаївській області, переросло у спільноту з понад 100 фасилітаторів, які працюють у понад 90 громадах у 13 областях. **За перші дев'ять місяців 2025 року фасилітатори вже надали підтримку понад 5 000 особам, забезпечуючи відчутну допомогу, що робить їхнє повсякденне життя дещо легшим, більш сповненим надії та менш самотнім.** Йдеться як про допомогу з перенесенням важких предметів, таких як пляшки з водою, супровід до аптеки чи сервісного центру, допомогу у розумінні процедур звернення за державною підтримкою, так і просто про надання компанії. Для багатьох саме спілкування має найбільше значення після пережитих втрат. Ця нова модель захисту на рівні громади спрямована на надання базової соціальної підтримки людям, доповнюючи та поєднуючи її з державними соціальними службами. Соціальні фасилітатори тісно координують діяльність із департаментами соціального захисту та центрами надання соціальних послуг і виступають мостом між людьми та державною системою соціального захисту.

Олександр і Ганна проживають у Високопільській громаді Херсонської області. Їхній дім перебував під тимчасовою окупацією, що залишило їх у вкрай складному становищі під час відновлення після наслідків окупації їхнього житла. Олександр також тяжко захворів, і літня подружжя пара живе між надією та відчаєм через свого сина, який зник безвісти.

Антоніна, членкиня громади та соціальна фасилітаторка, підготовлена й підтримана партнером УВКБ ООН «Десяте квітня», допомагає Ганні та Олександру з практичними справами, забезпечує підтримуючу присутність і проявляє турботу. Тут вона допомагає подружжю з отриманням інформації щодо пошуку зниклих осіб та підготовкою звернення для розшуку їхнього зниклого сина. З кожним візитом Антоніна приносить цим двом людям надію.

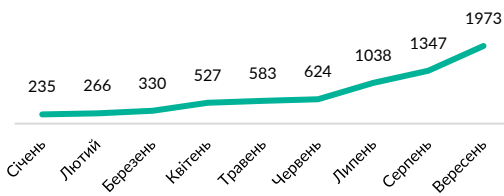
© Десяте квітня, 2025

Наша робота на кордонах

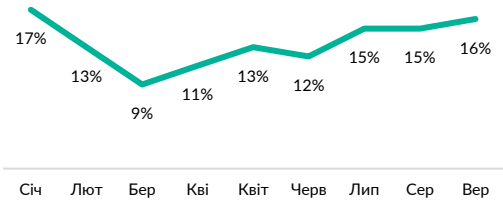
З середини березня 2022 року УВКБ ООН та його партнери — Право на захист (ПнЗ), NEEKA та «Десяте квітня» (ДК) — здійснюють моніторинг ситуації на кордонах і постійно присутні на 30 пунктах перетину між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. З січня по вересень 2025 року було проведено інтерв'ю майже з 17 000 особами, які виїжджали з України або поверталися до неї.

Щомісячні звіти з моніторингу [на кордоні та кварталні інформаційні панелі](#) УВКБ ООН визначають тенденції та закономірності транскордонної мобільності, а також потреби у сфері захисту на постійній основі для інформування планування та реагування.

Пункт пропуску «Доманове» – Перетини кордону за місяцями
Січень-вересень 2025 року

Виїзд з України з метою пошуку захисту
Січень-вересень 2025 року

УВКБ ООН спільно з «Право на захист» також здійснюють регулярну присутність на пункті пропуску «Мокрани-Доманове» між Білоруссю та Україною — єдиному гуманітарному коридорі, що залишився для осіб з тимчасово окупованих територій. Починаючи з серпня 2024 року кількість українців, які прибувають з тимчасово окупованих територій, Білорусі та Російської Федерації через цей коридор, почала зростати після закриття гуманітарного коридору в Сумській області.

У 2025 році станом на сьогодні, за даними органів влади, через цей коридор прибули майже 7 000 осіб; більшість із них — дорослі та люди старшого віку з тимчасово окупованих територій, тоді як 11% становлять діти.

Людмила* залишила свій дім у тимчасово окупованому місті Привілля Луганської області та здійснила виснажливу подорож, щоб дістатися до пункту пропуску «Доманове» у найпівнічно-західнішій області України — Волинській — з метою возз'єднання зі своєю родиною та проживання разом із донькою після років розлуки.

Партнер УВКБ ООН «Право на захист» (ПнЗ) прийняв її та надав консультацію після прибуття на пункт пропуску «Доманове». Під час консультації «Право на захист» з'ясували, що протягом останніх двох років вона не отримувала пенсію, та нададуть їй правову допомогу для відновлення виплат за минулий період і забезпечення регулярного отримання пенсії в подальшому, оскільки пенсії є життєво важливими для людей.

- **Підтримка людей на кордонах:** Присутність на кордонах дозволяє УВКБ ООН разом із партнерами підтримувати осіб, які прибувають або вибувають, зокрема шляхом надання консультацій у сфері захисту, інформування, правової допомоги, соціальної та психосоціальної підтримки. З січня по вересень 2025 року на кордонах було надано підтримку 7 500 особам. Крім того, на пункті пропуску «Доманове» УВКБ ООН у тісній співпраці з Міністерством розвитку громад та територій, Державною прикордонною службою та місцевими органами влади сприяло покращенню умов прийому для осіб, які прибувають через цей коридор.
- **Формування управління кордонами з урахуванням принципів захисту:** УВКБ ООН продовжує зміцнювати спроможність державних прикордонників щодо виявлення осіб, які перебувають у групі ризику або в уразливому стані на кордонах, здійснення перенаправлення та забезпечення доступу до відповідних механізмів захисту для тих, хто цього потребує. У вересні та жовтні 2025 року УВКБ ООН провело навчання для державних прикордонників у всіх прикордонних загонах та в Академії Державної прикордонної служби. Крім того, УВКБ ООН надало технічну допомогу Державній прикордонній службі, зокрема обладнання ІКТ та портативні електростанції для підтримки їхньої діяльності.

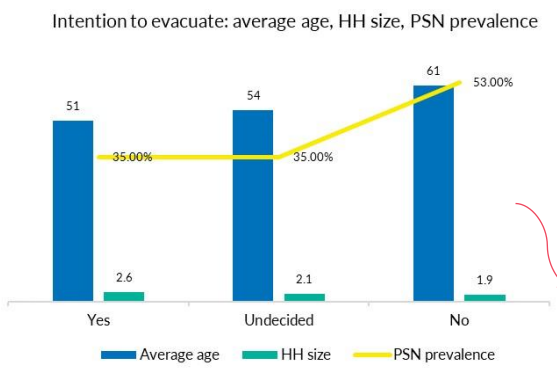
Моніторинг захисту та пошуку

Моніторинг у сфері захисту та рішень, який здійснюють УВКБ ООН та його партнери, має три складові:

- Моніторинг ситуації у сфері захисту** внутрішньо переміщених осіб, осіб, які повернулися, та інших осіб, постраждалих від війни в Україні, через нове [опитування з питань захисту](#), що проводиться двічі на рік у партнерстві з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та як частина системи моніторингу захисту під керівництвом Кластеру з питань захисту. Крім того, УВКБ ООН та партнери здійснюють правовий моніторинг для інформування надання правової допомоги та адвокаційних заходів.
- Прикордонний моніторинг** здійснюється на 30 міжнародних пунктах пропуску між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Спеціалісти з моніторингу кордону надають інформацію, правову допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається в Україну. УВКБ ООН також систематизувало свою моніторингову присутність у Домановому для відстеження прибуття осіб з тимчасово окупованих територій. Звіти доступні [ТУТ](#).
- Моніторинг намірів і перспектив біженців з України, осіб, які повернулися, та внутрішньо переміщених осіб (ВПО)** здійснюється з метою формування планування, орієнтованого на людину, надання актуальної інформації через платформу «Україна - дім», а також підтримки осіб, які повертаються, у процесі досягнення сталого рішення. Ознайомитися з останніми результатами опитування можна [ТУТ](#), також доступні відібрані [мікродані](#).

Результати моніторингу інформують про планування та програму УВКБ ООН і допомагають визначити тих, хто найбільше потребує. Результати також поширюються через відповідні координаційні платформи для інформування ширшої гуманітарної допомоги та реагування на відновлення.

1 серпня 2025 року УВКБ ООН у партнерстві з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини розпочало [перше Опитування з питань захисту в Україні в межах діалогу з Урядом, скликавши відповідні міністерства, інші органи влади та заінтересовані сторони](#) для обговорення рекомендацій опитування щодо зміцнення національної системи захисту внутрішньо переміщених осіб.

Діалог був зосереджений на [необхідності формування більш узгодженої державної системи з питань внутрішнього переміщення, оскільки результати](#) опитування свідчать про наявність бар'єрів, ризиків і специфічних вразливостей внутрішньо переміщених осіб у різних сферах послуг, зокрема у сфері соціального захисту, житлового забезпечення або цифрових послуг. Літні внутрішньо переміщені особи без підтримуючих структур, особи з інвалідністю або хронічними захворюваннями, а також одинокі доглядачі перебувають у особливо високому ризику залишитися без належної підтримки.

Зокрема, було порушено питання [нагальної необхідності перегляду системи координації та підтримки евакуації](#), оскільки результати опитування чітко свідчать про те, що люди старшого віку без соціальної

підтримки та з особливими потребами, такими як обмежена мобільність, інвалідність або хронічні захворювання, перебувають у найбільшому ризику в умовах евакуації.

УВКБ ООН також здійснило [конкретні заходи на основі результатів Опитування з питань захисту](#), зокрема в межах розроблення нової Державної стратегії з питань внутрішнього переміщення, співпраці з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності щодо ініціативи «Шлях ВПО», а також підтримки реформи системи евакуації з метою усунення критичних прогалин, зокрема пов'язаних із необхідністю забезпечення належної підтримки людям старшого віку та особам з інвалідністю в умовах евакуації.

Результати опитування також були використані для проведення аналізу, що ліг в основу Плану гуманітарних потреб та реагування на 2026 рік.

Ознайомитися з першим Опитуванням з питань захисту в Україні можна [тут англійською](#) та [українською](#) мовами.

ДОНОРИ

УВКБ ООН висловлює вдячність за ключову підтримку, надану нашими основними урядовими донорами, а також за щедрі внески від фізичних осіб і приватного сектору, а також тим, хто зробив внески до програм УВКБ ООН із частковим цільовим призначенням або без цільового призначення.

ДЛЯ ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:

- Завітайте на портал даних по Україні, щоб отримати більше інформації [ТУТ](#).
- Відвідайте веб-сайт УВКБ ООН в Україні [ТУТ](#).

КОНТАКТИ:

- Ніна Шрепфер, помічник Представника з питань захисту, УВКБ ООН в Україні schrepfe@unhcr.org

Звертайтеся на гарячу лінію УВКБ ООН за номером **0-800-307-711** для зворотнього зв'язку і отримання поради щодо допомоги та послуг.